

VIA MEDICA

www.fr.viamedica.pl

Eugeniusz Józef Kucharz

Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych i Reumatologii, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Mnemotechniczne akronimy w reumatologii

Mnemonic acronyms in rheumatology

Forum Reumatol. 2016, tom 2, nr 1

Przeglądając zawartość półek antykwarycznych w różnych miastach świata, można natrafić na ciekawe publikacje, również mające odniesienie do reumatologii. Nie dawno kupiłem w ten sposób, wydany w 1984 roku w Winston-Salem w Północnej Karolinie mały tomik noszący tytuł „*Mnemonics, Rhetorics and Poetics for Medics*”. Wydawnictwo pióra Roberta L. Bloomfielda i Carolyn F. Pedlen — lekarzy z tamtejszego uniwersytetu jest drugim tomem (tylko ten znalazłem w antykwariacie) z trzech, wydanych pod tym samym tytułem zbiorów akronimów ułatwiających zapamiętanie różnych kwestii medycznych¹. Na szczęście w drugim tomie był rozdział o reumatologii.

Akronimy to słowa utworzone z pierwszych liter różnych fraz zwane też skrótowcami. Nie brakuje ich w medycynie, a z reumatologicznych wystarczy wspomnieć dobrze znane: CREST, SAPHO i ewentualnie POEMS². Niekiedy akronimy są tworzone dla łatwiejszego zapamiętania i je określamy jako „mnemotechniczne”.

Dział reumatologiczny wspomnianej książki był bardzo skromny. Znalazłem tam między innymi **DEFIANCE** (dosłownie: nieposłuszeństwo lub sprzeciw) — akronim określający objawy kliniczne boreliozy (choroby z Lyme). Pozwala on zapamiętać takie cechy choroby jak *Distribution* (występowanie w obszarach leśnych), *Erythema chronicum migrans* (rumień wędrujący), *Fever* (gorączka), *Ixodes* (łacińska nazwa rodzaju kleszczy przenoszących chorobę), *Arthritis* (zapalenie stawów), *Neurologic manifestations* (objawy neurologiczne), *Cardiac abnormalities* (zmiany w sercu), *Episodic nature* (rozwoj choroby można podzielić na stadia, występują wznovy oraz remisje). Inne znalezione w książce akro-

nimy mają ułatwiać zapamiętanie objawów zeszywniającego zapalenia stawów kręgosłupa, choroby Behçeta oraz przyczyn występowania rumienia guzowatego. Chyba wbrew intencji autorów zbioru, nie wydają się one bardzo przydatne do zapamiętywania w reumatologii, nawet dla anglojęzycznego studenta. Nie znaczy to jednak, że techniki mnemotechniczne nie pojawiają się w polskiej medycynie.

Nie znalazłem w omawianym tomiku niczego wierszowanego tycającego się reumatologii. Myślę, że polscy studenci może mogą dodać coś z mnemotechnicznych wierszyków. Z czasów moich studiów pamiętam tylko anatomiczną „podpowiedź” kości wchodzących w skład nadgarstka. Brzmi ona tak:

*Łódka płynie, księżyc świeci,
Trójgraniasty groszek leci.
Czworokątna większa, mała
Główkowatej hakiem dała.*

Kiedy szukałem w Internecie tego wierszyka, znalazłem dwa odmienne warianty ostatnich jego linijek:

*Na trapezie, trapeziku,
Wisi główka na haczyku.*
lub

*Czworoboczna większa z małą się zmówiły,
Główkowatą na haczyku powiesiły.*

Znalazłem też wersję angielską opartą na pierwszych literach wyrazów:

Some Lovers Try Positions That They Can't Handle
S — *Scaphoid*, L — *Lunate*, T — *Triquetral*,
P — *Pisiform*, T — *Trapezium*, T — *Trapezoid*,
C — *Capitate*, H — *Hamate*.

Nie jest to może najlepsza technika dydaktyczna, ale skrótowce są przecież O.K. (akronim wersji fonetycznej: *oll korrekt = all correct*).

Adres do korespondencji

prof. dr hab. n. med. Eugeniusz Józef Kucharz
Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych i Reumatologii,
Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
ul. Złotowa 45/47, 40–635 Katowice
e-mail: ejkucharz@poczta.onet.pl

¹Bloomfield R.L., Pedley C. F. *Mnemonics, Rhetorics and Poetics for Medics*. Harbinger Medical Press, Winston-Salem, NC 1984; tom 2.

²*Polyneuropathy, Organomegaly, Endocrinopathy, Monoclonal gammopathy, Skin changes*.